

Önerilerim - Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu (11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası)

Bu yıl düzenlenen 11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası organizasyonu açısından gelecekteki faaliyetlere referans oluşturacak seviyede idi.

Bu kapsamda yapılan değerlendirmelerin sonucu olan Sektör Raporları için de görevli meslektaşlarım yoğun emek verdiler..

İlgi alanımdaki “Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu”na mütevazı bir katkı sağlamış olsam da şura sırasındaki emeklerimizin de yansımaları konusunda gayret göstermişim.

Havacılığın bütünleşik yönetimi çok önemliydi; bu yönde ilgililerle yıllardır paylaştığım değerlendirmelerimi en üst seviyeli resmi kayıtlar içine alınmasının zamanı idi, önerdim!

Ve düşündüklerimi, önerilerim içine gerekçeleri ile yerleştirerek hem otorite ile ve hem de meslektaşlarımla paylaştım; ardışık iki e-posta ile...

Eylül 2013

----- Forwarded message -----

From: Can EREL

Sent: Wednesday, September 11, 2013 12:34 AM

Subject: FW: Önerilerim - Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu - Son Güncelleme [11. UDH Şurası] / Can EREL

Saygıdeğer Büyüklerim ve Arkadaşlarım;

Selamlar.. Bir ulusal havacılık bayramımız olması konusunda Nu.D. Havacılık Bayramı yıldönümü nedeni ile yapılan yazışmalarımız ve paylaşılan düşüncelerimizden sonra önerim: “Otorite dışında ancak geniş tabanlı ve güçlü bir sivil inisiyatif olarak TOBB Türkiye Sivil Havacılık Meclisinde tartışılarak sonuç(lar)ın meclis karar önerisi şeklinde 5-7 Eylül 2013'te İstanbul'da icra edilmesi planlanan "11. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Şurası"na önerilerek bir sonuç olarak çıkarılması bir seçenek ..” olmuştu..

Bu sürede TOBB Türkiye Sivil Havacılık Meclisi toplan(a)madı..

Ancak, fırsat kolladım!

Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Üyesi olarak 11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası'na katıldığım panellerin sonunda ilgili devlet otoritesi kurum, endüstriyel ve operasyonel kuruluşların en üst seviyeli temsilcilerinin de yer aldığı hazırlanmış düşünce, tespit ve önerilerim arasında bu konuda vardı; hatta bu konuyu Bakan adına Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Başkanımız olan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürü Orhan BİRDAL beyin moderatörlüğünü yaptığı panel sonunda gündeme getirdiklerim arasında yer verdim; kendisi de kayıtlara alacağını belirtti.

Ardından çalışma grubunun raportörü hazırladığımız 336 sayfalık raporun güncellenerek nihai şeklinin verilmesi konusunda katkı isteyince bugün hem tüm grup üyelerine ve hem de ilgili makamlara bu konuda yer aldığı ilgili tespit ve önerilerimi bu kez yazılı olarak aşağıdaki mesajım ile arz ettim.

Sizlerin de bilgilerine sunuyorum ve bu konularla ilgili olarak ilgililerde yaratılacak farkındalık, karar vericiler seviyesinde yapılacak lobi ve kararları hayata geçirenlere destek sağlamanızı istirham ederek sizinle de paylaşıyorum.

*Sevgi ve saygılarımla,
Can EREL*

----- Forwarded message -----

From: Can EREL

Sent: Tuesday, September 10, 2013

To: Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Üyeleri

Subject: Önerilerim - Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu-Son Güncelleme [11. UDH Şurası] / Can EREL

E Bey;

Selamlar. Öncelikle 11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası kapsamında emek sahiplerine ben de teşekkür ederim. Gelecekteki faaliyetlere referans oluşturacak seviyede bir organizasyon gerçekleşti.

Değerlendirmelerimi ve bazı önerilerimi de takip eden bölümde paylaşıyorum:

1. Raporun, 3.1.2.5. bölümünde,

3.1.2.5. Sektöre İlişkin Master/Stratejik Planlamanın Yapılmaması

Ülkemizde sivil havacılık faaliyetleriyle ilgili işgücü, teknoloji ve iş yeri veri tabanlarından oluşan sektörel bir veri tabanı setinin ve bu veritabanı setine dayalı, ekosistem anlayışı üzerine yapılandırılmış, ulusal ölçekte, güncel ve yaşayan bir "Master Plan"ın olmayışı; havacılıkta geleceğe yönelik faaliyet projeksiyonları ve yatırım programlarının sağlıklı yapılmasını engellemektedir.

şeklinde ifade edilen temel eksikliğin gelecek 10 ve 20 yıl uzgörüsünün oluşturulmasına yönelik bir çalışmanın sonuç raporunda yer alan işlem maddeleri arasında yer alması gerektiğini değerlendirerek teklif ediyorum.

2. Raporun, Tablo 5.4 kapsamında belirlenen "Teknolojiler" in, hava ve uzay araçları ile ilgili EDA, WEAG ve hatta bunlar ışığında TUSAŞ gibi bu alanda ulusal bayraktarlık yapan kuruluşların geliştirmiş oldukları TT (Technology Taxonomy, Teknoloji Sınıflandırması) ve TUBİTAK Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanlığı tarafından belirlendiğini geçen ay öğrendiğim "Havacılık ve Uzay Teknolojileri" ile de karşılaştırılarak bütünleştirilmesi gerektiğini değerlendiriyorum.

... Ve son olarak raporda yer almasını önereceğim konular olacak: 11. Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Şurası kapsamında 6 Eylül 2012 günü öğleden sonra İstanbul Kongre Merkezi - Hezarfen Ahmed Çelebi Salonu'nda Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürü Orhan BİRDAL Bey moderatörlüğünde yapılan Havacılık ve Uzay Teknolojileri Panel Programının son bölümünde yaptığım konuşmada şura kayıtlarına geçmesi ve kısa sürede hayata geçirilmesi dileğimle bazı tespit ve önerilerim olmuştu.

Yaptığım değerlendirme sonrası Panel Moderatörümüz Orhan BİRDAL Bey de bu tespit ve önerileri ilgililerin kayıtlara geçireceğini ve zaman içinde değerlendirilerek uygulanabileceğini belirtmişti. Bu konuların, kişisel zaman ve olanaklarım çerçevesinde katkı sağlamaya çalıştığım Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Başkanı da olan panel moderatörümüzün hazırladığı teyidi de dikkate alarak, bu konuşmamda yer alan hususların bir faaliyet sonuç raporu olan "Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu"nda yer verilmesi ve hayata geçirilmesi umudumu tekrarlayarak paylaşıyorum:

1. Ulusal havacılık ve uzay sanayimizde (operasyonel alan dışında kalan) endüstriyel uygulamalarının (sivil ve askeri) bütünleştirilerek bir ekosistem olarak yönetim seviyesi yükseltilmeli, etkin bir geçiş dönemi sağlanabilmesi açısından önce havacılık müsteşarlığı ve sonraki aşamada da havacılık bakanlığının hayata geçirilmesi sağlanmalıdır.
2. Son yıllarda hızla ivme kazanan ulusal (sivil ve askeri) havacılık ve uzay (aerospace) sanayimizin durumu ve ihtiyaçları (ilgili kurum-kuruluşlar, bunların temsilcileri ve HALK da dahil) tüm paydaşları ile beraber kutlanacağı, gösterilecek "kabiliyet", "vefa" ve "çoşku" ile maddi kaynak kullanan bu alanda ulusal ölçekte farkındalığı artıracak bir BAYRAM'a ihtiyaç olduğunu gösteriyor... Son dönemlerde kutlanan 7 Aralık uluslararası havacılık günü ötesinde ulusumuza özel bu kapsamlı ve anlamlı bayramın (veya günün) hayata geçirilmesi. (Öneri tarihler de mevcuttur; ihtiyaç olması halinde gerekçeli olarak sağlanabilir.)
3. Türkiye'nin (hava aracı ilişkili tasarım ve imalat ve BOY hizmetleri gibi) endüstriyel havacılık ürün ve uygulamalarında doğrudan ve dolaylı mücadeleye karşı mücadele politikasının hazırlanması ve ilgili kurum/kuruluş ve organizasyonlar tarafından uygulamalarının hayata geçirilmesi.

Detay Açıklama (Hava aracı BOY örneği ile):

Türkiye'nin de içinde bulunduğu bölgede, hava aracı BOY kuruluşları açısından EASA ve FAA yetkileri çok büyük bir önem arz etmektedir. ABD Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı Federal Havacılık İdaresi tarafından;

- ABD dışındaki ülkelerdeki hava aracı BOY kuruluşlarına küresel pazara yönelik FAA P-145 yetkisinin verilmesi işlemi (FAA) 2008 yılında "güvenlik" mülahazalarına bağlı olarak önce durdurulmuş,
- Daha sonra da, ABD Anayurt Güvenliği Bakanlığı'na (Department of Homeland Security) bağlı Ulaştırma Güvenlik İdaresi (Transportation Security Administration - TSA) belirlenecek

"güvenlik değerlendirmesi" yöntemine uygun belirlenecek bir süreçte yeni başvuruların değerlendirileceğini ve yetkilendirmelerin yapılacağı duyurularak bu yönde yeni başvurular askıya alınmıştır.

Geçen zaman içinde, FAA P-145 yetkisinin yeniden verilmeye başlaması yönünde bir aşama olarak belirlenen TSA yöntemi, bu kapsamda yer alan kural ve uygulama gereklerinin duyurulması yönünde defalarca yapılan FAA duyurularındaki takvime uyulamamıştır.

Bu tür bir belirsizlikle, hem FAA onaylı ABD kuruluşlarına rakipler kontrolde tutulurken, diğer tarafta, yapılan işlerde FAA .... sertifikası gerektiğinde proje bazında geçici görevlendirdiği elemanlarla da ilgili FAA kuruluşlarına gelir sağlanmaktadır.

Benzer şekilde, diğer otoritelerin de kendi endüstri kuruluşlarını korumak adına doğrudan / dolaylı uygulamalara başladığı duyuruları alınmakta, ilgili alanda ulusal gücümüzün artışına paralel olarak, zamanla bu uygulamaların daha da ağırlaşabileceği değerlendirilmektedir.

Bu konu ile ilgili etken olarak belirtilen "güvenlik" mülahazası kadar, günümüzde 46 milyar dolar seviyesinde bulunan ve gelecek 10 yılda 70 milyar dolara çıkması beklenen hava aracı BOY pazarından kuzey Amerika'da yerleşik şirketlerin her geçen gün daha da azalan bir pay almasının engellenmesinin de bir amaç olabileceği değerlendirilmektedir.

Söz konusu sınırlamanın ilgili ülkenin devlet süreçleri içinde alınmış, ancak uluslar arası etkisi olan bir uygulama olması nedeni ile, bu sorunun öncelikle devletler arası ilişkilerle, havacılık kurumlarımızın dışında kalan otorite kurumlarımızın da katkısı, devlet-kamu-özel sektör işbirliği ile çözümlenmesi

4. İstanbul'da 3 havalimanının devreye girmesi ile Atatürk Havalimanındaki mevcut yapı ve işleyiş bugünkü uluslararası hava taşımacılığı odağını kaybedecek ise..

Detay Açıklama (Geçen yıl yayınladığım "Türkiye'de, Endüstrinin Gelişiminde İz Bırakanlar: Mühürdarzade Mehmet Nuri Demirağ" isimli makalemde):

- İstanbul'da 150 milyon yolcu nihai kapasitesi ile Yeniköy ile Akpınar köyleri arasındaki 90 milyon metrekaarelik alana 5-6 pistli olacak şekilde 2016 yılında hizmete girmesi planlanan ancak henüz adı konmamış **üçüncü havalimanına** kurtarıcımız ve yüce önderimizin adının verilerek, "**Atatürk Havalimanı**" olarak isimlendirilmesini,
- İstanbul'a üçüncü havalimanı süreci kapsamında - bugünkü uluslararası hava taşımacılığı odağını kaybederek - tavsiye edilmesi olasılığı olan mevcut havalimanı arazisinin önceden Nuri Demirağ'a ait Gök Stadyumu (Elmas Paşa Çiftliği) olduğu dikkate alınarak, "**Nuri Demirağ Havacılık Parkı ve Havalimanı**" adını alıp,
  - Havacılık ve ilişkili (algılama, mekatronik, gelişmiş malzeme ve yazılım gibi) gelişmiş teknolojileri konusunda eğitim ve temel araştırmalarının yapılacağı ve aynı zamanda girişimci seviyeye ulaşmış "**Gök Üniversitesi**",
  - İş uçağı ve helikopteri, sportif hava araçları ile ilgili endüstriyel araştırmalar, tasarım, imalat ve BOY faaliyetlerinin yapılacağı "**Yeni NuDTA Tesisleri**",
  - Havacılık teknoloji ve ürünleri ile bu alanın düşünsel faaliyetlerine yönelik "**Selahattin Reşit Alan Havacılık Enstitüsü ve Müzesi**",

de ilave edilerek havacılık faaliyetlerinin sürdürülmesi.

İyi dileklerle,
Can EREL

----- Forwarded message -----

From: EA

Sent: Tuesday, September 10, 2013 10:59 AM

To: Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Üyeleri

Subject: Havacılık ve Uzay Teknolojileri Sektör Raporu-Son Güncelleme [11. UDH Şurası]

Sayın üyeler;

11. UDH Şurası'nı mümkün kılmanızdan ve katkılarınızdan ötürü Bakanlık adına teşekkürlerimizi sunarız.

Havacılık ve uzay teknolojileri sektör raporuna nihai hali verilip Bakanlığa gönderileceğinden, çalışmaya ilişkin (2013 yılı içerisinde kaydedilen önemli gelişmeleri de içeren) son güncellemeler önümüzdeki kısıtlı zaman diliminde gerçekleştirilmeye çalışılacaktır.

Rapora ilişkin güncelleme gerektirdiği değerlendirilen hususların **en geç 12 Eylül 2013 Perşembe gününe kadar** iletilmesi durumunda, bu güncellemeler rapora entegre edilmeye çalışılacaktır.

Saygılarımla arz ederim,

Havacılık ve Uzay Teknolojileri Çalışma Grubu Raportörü